

Otázky ke státní závěrečné zkoušce pro bakalářský studijní program Výtvarná výchova pro vzdělávání (MAIOR, MINOR, jednoobor)

Okruh DĚJINY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ

1. Umění starověkého Řecka (krétsko-mykénská kultura, archaické a klasické řecké umění, helénismus), umění Etrusků a Římské říše
2. Raně křesťanské umění (včetně Ravenny), předrománské umění (karolinské a otonské)
3. Velká Morava, románské umění v Evropě (Německo, Francie), včetně románského umění v českých zemích
4. Gotické katedrální umění ve Francii a italské středověké sochařství a malířství
5. Gotické umění v českých zemích od 13. století až do jagellonské doby
6. Renesance v Itálii od počátků ve 14. století až do 16. století
7. Severská renesance (renesance na sever od Alp), včetně renesance v českých zemích
8. Umění na dvoře Rudolfa II., evropský manýrismus
9. Umění baroka a barokního klasicismu v Evropě
10. Barokní umění v českých zemích
11. Umění 19. století v Evropě – klasicismus, empír, romantismus, historismus
12. Umění 19. století v českých zemích
13. IMPRESIONISMUS – NEOIMPRESIONISMUS – POSTIMPRESIONISMUS: společensko-historický kontext; zásadní světoví autoři a díla – malířství, sochařství; vysvětlení pojmů akademismus, moderna; základní přehled o českém impresionismu
14. SECESE: společensko-historický kontext; význam symbolismu a dekadence; zásadní světoví autoři a díla – architektura, užité umění, malířství, sochařství; základní přehled o české secesi, vysvětlení pojmu secesní symbolismus
15. FAUVISMUS – EXPRESIONISMUS: společensko-historický kontext; skupiny Die Brücke, Der Blaue Reiter; vliv primitivismu; zásadní světoví autoři a díla – malířství, sochařství; základní přehled o českém fauvismu a expresionismu
16. KUBISMUS – ORFISMUS – FUTURISMUS: společensko-historický kontext; zásadní světoví autoři a díla – malířství, sochařství, architektura; role manifestu; vysvětlení pojmů rayonismus, vorticismus, art deco; základní přehled o českém kubismu

- 17. SUPREMATISMUS – NEOPLASTICISMUS – KONSTRUKTIVISMUS – FUNKCIONALISMUS:** společensko-historický kontext; zásadní světoví autoři a díla – malířství, sochařství, architektura, design, fotografie; význam hnutí De Stijl; vysvětlení pojmů avantgarda, purismus; Bauhaus; základní přehled o avantgardě, funkcionalismu v Československu
- 18. DADAISMUS – SURREALISMUS:** společensko-historický kontext; význam psychoanalýzy; zásadní světoví autoři a díla – film, sochařství, malířství, fotografie; vysvětlení pojmů ready made, metafyzická malba; základní přehled o surrealismu v Československu
- 19. NOVÁ VĚCNOST – SOCIÁLNÍ REALISMUS – SOCIALISTICKÝ REALISMUS:** společensko-historický kontext; zásadní světoví autoři a díla – malířství, sochařství, architektura; vysvětlení termínu Entartete Kunst; základní přehled o realismech 50. let v Československu
- 20. ABSTRAKTNÍ EXPRESIONISMUS – INFORMEL:** společensko-historický a kulturně-filozofický kontext; vysvětlení termínů existencialismus, art brut, tašismus, archetyp; význam skupiny CoBrA; zásadní světoví autoři a díla – malířství, sochařství; informel v Československu
- 21. NOVÝ REALISMUS – POP ART – KINETICKÉ UMĚNÍ:** společensko-historický kontext; zásadní světoví autoři a díla – malířství, sochařství, objektová tvorba; významní teoretici; skupina Nových realistů, Nezávislá skupina; vysvětlení pojmů nová figurace, neo-dadaismus, hyperrealismus, obraz-objekt, op art; nová figurace v Československu
- 22. BODY ART – UMĚNÍ PERFORMACE:** společensko-historický kontext; vysvětlení termínů performance, happening, rituál; hnutí Fluxus; vídeňský akcionismus; skupina Aktual; zásadní autoři a díla ve světě i v Československu
- 23. MINIMALISMUS – POSTMINIMALISMUS – ARTE POVERA:** filozofické/ideové kontexty; zásadní světoví autoři a díla – malířství, sochařství; důležití teoretici; vysvětlení termínů pomalířská abstrakce, specifické objekty; reduktivní tendence československé neoficiální umělecké scény
- 24. KONCEPTUÁLNÍ UMĚNÍ:** filozofické/ideové kontexty; zásadní světoví autoři a díla; důležití teoretici; vysvětlení pojmu sociální plastika; konceptuální tendence československé neoficiální umělecké scény
- 25. LAND ART:** filozofické/ideové kontexty; zásadní světoví autoři a díla; vysvětlení fenoménu instalace/díla v krajině či městském exteriéru; land artové tendence československé neoficiální umělecké scény
- 26. NOVÁ MÉDIA – VIDEOART:** společensko-historické a filozofické/ideové kontexty; důležití teoretici; zásadní světoví a čeští autoři a díla; videoart neoficiálních umělců Československa
- 27. POSTMODERNISMUS – NEOEXPRESIONISMUS, NEO POP, FEMINISTICKÉ UMĚNÍ:** společensko-historické a filozofické kontexty; zásadní světoví autoři a díla; vysvětlení termínů apropriace, transavantgarda; český postmodernismus
- 28. POSTPRODUKCE:** společensko-historický kontext; princip recyklace obrazů a forem; zásadní světoví autoři a díla; postprodukční tendence v českém umění

- 29. MALÍŘSTVÍ A SOCHAŘSTVÍ VE 21. STOLETÍ:** formy (abstrakce, figurace, vliv digitálního prostředí; objekty, materiály, prostor) a témata (identita, proměna společnosti aj.) ve světovém i českém kontextu
- 30. ENVIRONMENTÁLNÍ TEMATIKA V UMĚNÍ 21. STOLETÍ:** ve světovém i českém kontextu

TÉMATA 1–12

- k prezentaci tématu si studující připraví 3 vyobrazení (3 díla) podle vlastního výběru (1 příklad architektury, 1 příklad malířského díla, 1 příklad sochařského díla)
- prezentace musí zahrnovat základní časové vymezení období daného otázkou, vysvětlení charakteru umění dané doby na uvedených třech vybraných vyobrazeních, základní informaci k vybraným dílům (tj. název, časové určení – 1., 2. polovina století, jméno autora – je-li znám, určení námětu)

Povinná literatura:

- Ernst Gombrich, *Příběh umění*, Praha 1997 (nebo starší vydání) – odpovídající kapitoly.
- José Pijoan, *Dějiny umění 1–8*, Praha 1998–2000 (nebo starší vydání) – obrazový materiál.
- Taťána Petrasová – Rostislav Švácha (eds.), *Dějiny umění v českých zemích 800–2000*, Praha 2017 – odpovídající kapitoly.
- Jaroslav Herout, *Století kolem nás: přehled stavebních slohů*, Praha 2002 (nebo starší vydání).

TÉMATA 13–30

- ke každému tématu si studující zvolí 5 reprodukcí, na nichž dané téma vysvětlí
- v průběhu zkoušky mohou být studujícím předkládány reprodukce děl k určení (půjde o díla z prezentací poskytnutých v rámci přednášek *Dějiny moderního a současného umění 1, 2* a *Kontexty výtvarného umění 1, 2*)

Povinná literatura:

- Karl Ruhrberg (ed.), *Umění 20. století*, Praha 2004.
- Hal Foster – Rosalind Krauss – Yve-Alain Bois – Benjamin H. D. Buchloh, *Umění po roce 1900. Modernismus, antimodernismus, postmodernismus*, Praha 2007.
- Taťána Petrasová – Rostislav Švácha (eds.), *Dějiny umění v českých zemích 800–2000*, Praha 2017.
- Nicolas Bourriaud, *Postprodukce*, Praha 2004.
- Anna Moszynska, *Sculpture Now*, London 2013.
- Suzanne Hudson, *Contemporary Painting*, London 2021.

V Ústí nad Labem, 2. 10. 2023

Mgr. Miroslav Hašek, Ph.D.
vedoucí katedry výtvarné kultury PF UJEP v Ústí n. L.